

Motion till riksdagen 2024/25:3328

av **Ida Karkiainen m.fl. (S)**

med anledning av prop. 2024/25:80 Stärkt skydd för vissa förtroendevalda och en tydligare intern kontroll i kommuner och regioner

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen antar regeringens förslag till ändringar i kommunallagen med de ändringar i 4 kap. 18 a § som framgår av motionens motivtext.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvärdera den nya lagstiftningens effekter och kostnader för kommuner och regioner och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Det är välkommet med åtgärder som kan bidra till att öka säkerheten och förbättra säkerhetsarbetet kring förtroendevalda i kommuner och regioner. I ett samhälle där de som engagerar sig politiskt utsätts för hot och våld försämras demokratin och antalet som är villiga att ta på sig politiska uppdrag minskar. För att motverka detta krävs flera åtgärder, och ett förtydligande av kommuners och regioners ansvar är en välkommen del i detta arbete.

Propositionen innehåller dock några problematiska delar som inte minst en rad remissinstanser pekat på. Det föreslås att det i 4 kap. 18 a § kommunallagen skrivs in följande:

Kommuner och regioner ska vidta alla åtgärder som behövs för att förebygga att en sådan förtroendevald som anges i 2 § första stycket utsätts för ohälsa eller olycksfall till följd av hot och våld. En utgångspunkt ska vara att allt sådant som kan leda till ohälsa eller olycksfall ska ändras eller ersättas så att risken för ohälsa eller olycksfall undanröjs. Kommuner och regioner ska förvissa sig om att en sådan förtroendevald har den utbildning som behövs och vet vad han eller hon behöver göra för att undgå riskerna för hot och våld.

Att vidta ”alla åtgärder” eller att ”att allt sådant som kan leda till ohälsa eller olycksfall ska ändras eller ersättas så att risken för ohälsa eller olycksfall undanröjs” är mycket långtgående krav som i praktiken inte kommer att vara vare sig genomförbara eller önskvärda. De mycket skarpa formuleringarna har inte heller täckning i författningskommentaren där det konstateras att ”eftersom det är fråga om en utgångspunkt ligger det i sakens natur att kommuner och regioner inte alltid har möjlighet att helt undanröja eller förhindra risken för ohälsa eller olycksfall”. Där finns också ett välkommet förtydligande resonemang om att förtroendevalda, till skillnad från anställda, själva avgör vilka aktiviteter de vill delta i. Detta medför dock att ”skyldigheten innebär att kommuner och regioner så långt som möjligt ska skapa förutsättningar för kommunal- och regionråd att fullgöra sina förtroendeuppdrag under trygga former”.

Med hänvisning till resonemangen i författningskommentaren vilka vi delar vore en lämpligare formulering för kommunallagens 4 kap. 18 a §:

Kommuner och regioner ska vidta nödvändiga åtgärder som behövs för att förebygga att en sådan förtroendevald som anges i 2 § första stycket utsätts för ohälsa eller olycksfall till följd av hot och våld. En utgångspunkt ska vara att sådant som kan leda till ohälsa eller olycksfall ska ändras eller ersättas så att risken för ohälsa eller olycksfall undanröjs.

Kommuner och regioner ska förvissa sig om att en sådan förtroendevald har den utbildning som behövs och vet vad han eller hon behöver göra för att undgå riskerna för hot och våld.

För denna nya lagstiftnings implementering finns avsatt sammanlagt 6 miljoner kronor. Det är en summa som i ljuset av att landet har 290 kommuner och 21 regioner är anmärkningsvärt liten. Regeringens resonemang att detta i praktiken endast kommer att innebära ytterligare säkerhetsarbete för några få personer och att den låga summan därför räcker delas inte av en lång rad remissinstanser. Det bör därför genomföras en utvärdering av förslagets effekter och kostnader för kommuner och regioner senast två år efter införandet.

Ida Karkiainen (S)

Hans Ekström (S)

Mirja Räihä (S)

Peter Hedberg (S)

Per-Arne Håkansson (S)

Amalia Rud Stenlöf (S)